

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Τα βιώματα της παιδικής ηλικίας χρωματίζουν ανεξίτηλα τον ψυχικό βίο του ατόμου, διαμορφώνουν τη θετική ή αρνητική στάση του απέναντι στον περιβάλλοντα κόσμο και αποτελούν τη βάση για τη μετέπειτα ομαλή κοινωνική του προσαρμογή. Συνεπώς, είναι εύκολο κανείς να αντιληφθεί, χωρίς να έχει εξειδικευμένες γνώσεις, τις συνέπειες που έχει για την ψυχοσωματική, συναισθηματική και κοινωνική ανάπτυξη του ατόμου η παιδική κακοποίηση, οποιασδήποτε μορφής ή βαρύτητας.

Σύμφωνα με το Κέντρο Ερευνών Innocenti της UNICEF, σχεδόν 3.500 παιδιά κάτω των 15 ετών πεθαίνουν κάθε χρόνο από κακοποίηση ή παραμέληση στον δυτικό, βιομηχανικό κόσμο. Η έκθεση αυτή, εξετάζοντας σε βάθος τους παράγοντες που σχετίζονται με την κακοποίηση, αντλεί στοιχεία από ένα ευρύ φάσμα μελετών και ερευνών σε διάφορες χώρες και αποτελεί την πρώτη προσπάθεια για μια συγκριτική ανάλυση σχετικά με την κακοποίηση των παιδιών στις 27 πλουσιότερες χώρες του κόσμου. Τα ευρήματά της είναι τρομακτικά: δύο παιδιά πεθαίνουν από κακοποίηση και παραμέληση κάθε εβδομάδα στη Γερμανία και την Αγγλία, τρία κάθε εβδομάδα στη Γαλλία, τέσσερα κάθε εβδομάδα στην Ιαπωνία και 27 κάθε εβδομάδα στις Ηνωμένες Πολιτείες.

Επομένως, η παιδική κακοποίηση είναι μια υπόθεση καθημερινή, που μας αφορά όλους: μπορεί να διαδραματίζεται στο διπλανό διαμέρισμα, αθέατα και συγκεκαλυμμένα, πίσω από οικογένειες φαινομενικά ευτυχισμένες

ή εμφανώς διαταραγμένες. Είναι αναμφισβήτητα υποχρέωση του καθενός από εμάς να είναι σε θέση να εντοπίσει και να καταγγείλει στις αρμόδιες υπηρεσίες τυχόν περιστατικά παιδικής κακοποίησης που υποπίπτουν στην αντίληψή του.

Η υγιής και ισορροπημένη ανάπτυξη των παιδιών και η διαβίωσή τους σε ένα προστατευμένο περιβάλλον αποτελεί βασική προϋπόθεση κοινωνικής ευημερίας και σταθερότητας. Κάθε σοβαρή προσπάθεια αντιμετώπισης της παιδικής κακοποίησης πρέπει να σχετίζεται με την προώθηση μιας πεποίθησης μη-βίας εναντίον των παιδιών. Ελπίζω ο συγκεκριμένος οδηγός να συμβάλει αποφασιστικά προς αυτή την κατεύθυνση.

Μαριέττα Γιαννάκου
Υπουργός Εθνικής Παιδείας & Θρησκευμάτων

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ο Οδηγός αυτός προέκυψε με βάση τη μεγάλη, κατά τη γνώμη μας, ανάγκη των εκπαιδευτικών, των γονέων, αλλά και του ευρύτερου περιβάλλοντος του παιδιού για ενημέρωση και ευαισθητοποίηση στο θέμα της παιδικής κακοποίησης. Οι στατιστικές εκτιμήσεις για τα ποσοστά εμφάνισης του φαινομένου διαφέρουν. Όμως, καθώς οι εκπαιδευτικοί έρχονται καθημερινά σε επαφή με μεγάλο αριθμό παιδιών, είναι εξαιρετικά πιθανό να συναντήσουν τέτοια περιστατικά, λιγότερο ή περισσότερο εμφανή. Η Ελληνική Εταιρία Μελέτης και Πρόληψης της Σεξουαλικής Κακοποίησης θεωρεί πολύ σημαντική την ενημέρωση των εκπαιδευτικών για τα είδη της παιδικής κακοποίησης, τις χαρακτηριστικές ενδείξεις και συμπτώματα, τους πιθανούς τρόπους αντιμετώπισης και τις μακροπρόθεσμες συνέπειες. Εξάλλου, αυτή η ανάγκη έχει κατά καιρούς εκφραστεί και από τους ίδιους τους εκπαιδευτικούς.

Εξίσου ωφέλιμη πιστεύουμε ότι είναι και η ενημέρωση των γονέων, καθώς η άγνοια μπορεί να συνεισφέρει στην εκδήλωση του φαινομένου, είτε από τους ίδιους τους γονείς, είτε από τρίτους. Ιδιαίτερη έμφαση έχει δοθεί στους κινδύνους που διατρέχουν τα παιδιά χρησιμοποιώντας το Διαδίκτυο, για το οποίο γνωρίζουν πολλές φορές περισσότερα απ' ό,τι οι γονείς τους.

Ο Οδηγός αυτός δεν επιχειρεί μια εκτενή και επιστημονική ανάλυση του φαινομένου ούτε αποτελεί εγχειρίδιο συμβουλευτικής για την αντιμετώπισή

x

του. Στοχεύει όμως σε μια πρώτη επαφή του αναγνώστη με το φαινόμενο, στην παροχή κάποιων γραμμών «Πρώτων Βοηθειών» και στην πρόληψη, μέσω της γενικότερης ευαισθητοποίησης του κοινού απέναντι στο θέμα αυτό. Ευελπιστούμε ότι έτσι προετοιμάζεται ο δρόμος για εκτενέστερη και πληρέστερη πληροφόρηση και καθοδήγηση εκπαιδευτικών και γονέων στο μέλλον.

Η έκδοση αυτή αντλεί το υλικό της από πηγές με εκτενή εμπειρία στο χώρο, οι οποίες αναφέρονται στο τέλος. Επίσης, δίνονται στοιχεία επικοινωνίας με κρατικούς και μη φορείς για περισσότερες πληροφορίες, καθοδήγηση και πιθανώς καταγγελίες περιστατικών.

Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε ιδιαίτερα την εκδότρια κ. Αναστασία Βασιλάκου για την προθυμία, την ευαισθησία και την άμεση ανταπόκριση που έδειξε σε ένα τόσο κρίσιμο θέμα.

Για την Ελληνική Εταιρία Μελέτης
και Πρόληψης της Σεξουαλικής Κακοποίησης
Βικτωρία Πρεκατέ, Ορέστης Γιωτάκος